

מדריך קצר – מצוות פורים

עיקרי דיני מצוות ומנהגי פורים הנוגעים הלכה למעשה

משתה ושמחה

מנחה מוקדמת ואח"כ הסעודה.

נוהגים להתחיל את הסעודה לקראת סוף היום - כיון שעסוקים במצוות היום, ומנהגן של ישראל להמשיך את הסעודה לתוך הלילה, ורוב הסעודה צריכה להיות ביום. ועכ"פ יאכל כביצה, או לפחות כזית, לפני השקיעה.

"טוב לעסוק מעט בתורה קודם הסעודה". ולהעיר ש"שלושים יום לפני הרגל", שבהם דורשין בהלכות פסח, מתחילים "מפורים ואילך".

שמחת פורים גדולה הרבה משמחת יום טוב.

נוהגים לאכול 'קרעפכין' (=כיסנים ממולאים בבשר) בסעודת פורים.

חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. ולפחות ישנה יותר מהרגלו. מי שהוא חלש בטבעו וכן מי שיודע בעצמו שעל ידי שתייתו יזלזל חס-ושלום באיזו מצוה, בברכה או בתפלה, או שיבוא חס-ושלום לקלות ראש, מוטב שלא ישתכר.

תקנת הרבי אודות שתיית המשקה קיימת אף בפורים.

במקרה שנמשכה הסעודה לתוך הלילה אומרים "ועל הנסים" בברכת-המזון, זאת בתנאי שעדיין לא התפללו מעריב (באמצע הסעודה).

ספר המנהגים עמ' 74. ראה מג"א סי' תרצה סק"ה. רמ"א שם ס"ב. שו"ע אדה"ז סי' תכט ס"א. תורה-אור צח, א. הובא בספר-המנהגים עמ' 74. שם עמ' 58. שו"ע סי' תרצה ס"א. רמ"א שם. שו"ע שם ס"ג, ורמ"א שם. ראה שיחוק תשל"ז ח"ב, הוספות עמ' 687.

מתנות לאביונים

כל אחד ואחת, כולל קטנים מגיל חינוך (ואפילו ספק אם הגיעו לחינוך) חייב לתת ביום הפורים (ולא בליל פורים) לפחות לשני עניים.

לכל הפחות פרוטה לכל אחד (סו אג'). כמובן שזהו השיעור המינימלי, אך נכון וראוי להרבות במתנות לאביונים. וכן ראוי ליתן לכמה שיותר עניים. "מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובשילוח מנות לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה".

מי שאינו מוצא עני יכול לייחד בפורים את הכסף על מנת לתתו אחר כך, או לתת לגבאי צדקה.

יש להחמיר שאשה נשואה וכן ילדים הסמוכים על שולחן אביהם לא יסתפקו בכך שהבעל והאב נתן "מתנות לאביונים" אלא יתנו משלהם.

את השיעור המינימלי של מתנות לאביונים אין לתת מכספי מעשר.

בנוסף לקיום מצוות מתנות לאביונים, יש מצווה נוספת שאין מדקדקין במעות פורים, וכל הפושט יד נותנים לו, גם אם אינו עני.

משנ"ב סי' תרצו סק"ח. שו"ע סי' תרצד ס"א. רמב"ם הל' מגילה פ"ב הי"ז. מג"א סי' תרצ"ה סק"ד. משנ"ב סי' תרצ"ד סק"ג. שו"ע שם ס"ג.

משלוח מנות

כל אחד ואחת, כולל קטנים מגיל חינוך (ואפילו ספק אם הגיעו לחינוך) חייבים לשלוח ביום הפורים (ולא בליל פורים) לפחות לאחד מרעיו, איש לאיש ואשה לאשה.

לכל הפחות שתי מנות, שני סוגי מאכל שונים, ומוכנים לאכילה מיידית. אפשר גם מאכלים כאלו שברכתם שווה.

כל המרבה לשלוח מנות לרעים משובח. (במנהגי האדמו"ר בספר המנהגים: משלוח מנות לשלשה אנשים, מאכל ומשקה).

ראוי שכל אחת מה"מנות" תהא חשובה ומכובדת, ולפחות בשיעור "כזית".

באם אפשר, נוהגים לשלוח "משלוח מנות" באמצעות שליח, ובשליחות זו נוהגים להשתמש גם בקטנים.

יש להחמיר שאשה נשואה וכן ילדים הסמוכים על שולחן אביהם לא יסתפקו בכך שהבעל והאב שלח "משלוח מנות" אלא ישלחו "משלוח מנות" משלהם.

אין שולחים מנות לאָבֵל (רח"ל) תוך שלושים, ולאָבֵל על הוריו תוך שנים-עשר חודש. האבל עצמו, אפילו תוך שבעה, חייב במשלוח מנות, אך לא ישלח אלא מאכלים ולא מגדנות. (וישלח לא יותר מג' משלוחי מנות, ויש אומרים שישלח רק אחד).

מקורות (לפי סדר ההלכות)

שו"ע סי' תרצה ס"ד, ורמ"א שם. ספר המנהגים עמ' 74. ראה שיחת פורים ה'תשכ"ג. ז' אד"ש ה'תשל"ו. משנ"ב סי' תרצה סק"ח. מג"א שם סק"ד. ראה אג"ק ח"כ ע' קעז. רמ"א סי' תרצו ס"ו. משנ"ב שם סק"ח.

מקרא מגילה

גם נשים חייבות בשמיעת המגילה. מחנכים את הקטנים למצוות שמיעת המגילה. נהוג להביא לבית-הכנסת גם את הקטנים ביותר (באם אינם מפריעים).

משתדלים לקרוא מגילה ברוב עם ובמנין. אף שיוצאים ידי חובה גם ללא מנין.

פושטים את המגילה כולה, ומנהגינו שכופלים את המגילה לשלושה חלקים.

לפני הקריאה מברכים שלוש ברכות: "על מקרא מגילה", "שעשה נסים" ו"שהחיינו" (גם ביום).

הבעל-קורא יכוון להוציא ידי-חובה את כל השומעים, והם יכוונו לצאת.

אסור לדבר בשעת קריאת המגילה, החל מהברכה הראשונה שלפניה ועד לברכה שאחריה.

חייבים לשמוע כל מילה מקריאת המגילה, מתחילתה ועד סופה, לפי הסדר. מי שלא שמע אפילו מילה אחת - לא יצא.

מי שלא הצליח לשמוע תיבה או פסוק, יקרא זאת מיד, וגם אם אינו יכול לעשות זאת מתוך מגילה כשרה - יקרא מיד בעצמו עד מקום שהקורא אוחז בו.

מכים 'המן' כמה פעמים במשך הקריאה, במקום שנזכר 'המן' בתואר כלשהו: 'האגני', 'הרע' וכיוצא בזה.

"עשרת בני המן" גם הציבור צריך לקרוא ובנשימה אחת, מהמילים 'חמש מאות איש' עד לאחר תיבת 'עשרת'.

אחר הקריאה מברך "הרב את ריבנו". אסור להפסיק בדיבור עד שייסיים הש"ץ את הברכה. ומברכים זאת רק בקריאה בציבור.

כורכים את המגילה לאחר הברכה. מנהג כ"ק אד"ש שמתחיל לכרוך בסיום הקריאה ומסיים לאחר הברכה.

הציבור אומר "שושנת יעקב".

מקורות (לפי סדר ההלכות)

שו"ע סי' תרכט ס"א. ס"ד. שו"ע סי' תרצ ס"ח. משנ"ב שם סקנ"ו. ספר המנהגים עמ' 73. רמ"א סי' תרצ"ב ס"א. שו"ע סי' תרצ ס"ד. משנ"ב סי' תרצב סק"ט. שו"ע סי' תרצ ס"ו. משנ"ב סי' תרצב סק"ט. רמ"א סי' תרצ ס"ו. שיחת פורים תשט"ז.

הגהה:

הרב מיכאל אבישיד - רב קהילת חב"ד בית שמש - רמה א'
הרב משה קורנוויץ - רב קהילת חב"ד הר יונה.
תרשים זה אינו מהווה תחליף ללימוד בספרי ההלכה.

יו"ל ע"י

מחלקת הוצאה לאור של מכון הלכה חב"ד - ארה"ק

לקבלת העלון היומי "שונה הלכות" וחומרים נוספים היול ע"י המכון ניתן לשלוח וואטסאפ למספר 055-708-1737 או במייל mokedhalacha@gmail.com

077-2251770

בשעות הבוקר: 11:00-13:00
בשעות הערב: 16:00-24:00

055-7081737
smslarav.co.il

סמס
לרב

לשבת
ההלכה